

**LR ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS ŽUVININKYSTĖS SKYRIAUS VEDĖJO
JUSTO POVILIŪNO IR ŽUVININKYSTĖS ATAŠĖ LIETUVOS NUOLATINĖJE
ATSTOVYBĖJE ES IEVOS ŽUDIENĖS
KOMANDIRUOTĖS Į SLOVĖNIJĄ ATASKAITA**

2021-09-17 Nr. 3PR-7

1. **Komandiruotės trukmė:** 2021 m. rugsėjo 13-15 d.
2. **Komandiruotės vieta:** Portorož, Slovėnija.
3. **Komandiruotės tikslas:** dalyvauti neformaliame žuvininkystės generalinių direktorių ir atašė susitikime.
4. **Delegacijos sudėtis:** Justas Poviliūnas, Žuvininkystės skyriaus vedėjas, ir Ieva Žundienė, žuvininkystės atašė Lietuvos nuolatinėje atstovybėje Europos Sąjungoje.

5. Atlikto darbo komandiruotėje rezultatai:

Diskusija: Akvakultūros ir mažos apimties žvejybos ateitis Europos Sąjungoje.

Pirm. (SI): akcentavo visų trijų tvarumo ramsčių (išteklių, ekonominio-socialinio) reikšmę valdant mažos apimties žvejybą ES; akvakultūra – svarbu veiklos diversifikavimas ir pridėtinės vertės kūrimas.

COM: akvakultūra yra svarbi ES politinės darbotvarkės dalis, tai ir maisto saugumas, įdarbinimas, tvarus išteklių valdymas, augimas ir tvarumas turi eiti drauge. Akvakultūra auga ir globaliai, svarbu ir tarptautiniu mastu užtikrinti tvarumą prie ko dirba FAO. Akvakultūra turi būti naudojama inovatyviai, kad prisidėtų prie aplinkos gerinimo. Europos žuvininkystės, jūrinių reikalų ir akvakultūros fondas (EMFAF) yra įrankis inovacijoms, tvarumui, išmanumui. Dėl akvakultūros įvaizdžio, taip pat organizuos ir informavimo kampaniją. Laukia ir nacionalinių akvakultūros planų atnaujinimo, reikalaus kokybės iš VN.

Dėl mažos apimties žvejybos – tai mažos –vidutinės įmonės, pakrančių bendruomenių stuburas, sudarantis 75% ES laivyno, reikia toliau dirbti dėl šio sektoriaus tvarumo – akcentas selektyvūs įrankiai (referavo į Baltiją. Gailisi, kad mažos apimties laivyno veiksmų planas, nėra privalomos visoms VN naujame EMFAF, kaip COM siūlė ir norėjo, bet žiūrės atidžiai kaip VN atspindęs šią prioritetinę laivyno dalį savo Veiksmų programose 2021-2027 metams.

FR: akvakultūra: informavimo kampanijos dėl akvakultūros produkcijos, geresnis vartotojų informavimas, daugiau patrauklumo, akcentuoti produkto ES kilmę ir kokybę. Prioritetas – jauniems akvakultūros plėtojams. Mažos apimties žvejyba – tvarios priemonės, išteklių valdymo tobulinimas, regionalizavimas, jūrinių ekosistemų apsauga, rems diversifikavimą ir kokybės augimą.

PT: mažos apimties laivynas – būdinga selektyvumas, tausumas, reikia postūmio, tai atitiktų ir „Nuo ūkio iki stalo“ strategiją ir „Žaliąjį kursą“. Sieks mažinti energijos vartojimą, diegs tausesnius variklius, diversifikuos ekonominę veiklą. Planuoja to didinti akvakultūros apimtį, naudoti EMFAF paramą, planuoja ir infrastruktūrinius projektus, derins su žiedine ekonomika.

DE: pakrančių laivynas susiduria su nemažais iššūkiais, ypač dėl sparčiai blogėjančios Baltijos būklės; svarbu dėti pastangas atkurti išteklius, veiklos įvairinimas, paskata jauniems žvejams planuoja ir kokybiškos akvakultūros plėtrą, šiame sektoriuje ypač vertins pridėtinę vertę.

HR: susiduria su iššūkiais mažos apimties laivynui prisitaikant prie pokyčių, šio sektoriaus vaidmenį ir trapumą reikia pripažinti. Akvakultūra – kadangi natūralūs ištekliai pereikvoti, tai puiki sveika ir maistinga alternatyva, kurios poveikis aplinkai santykinai nedidelis, bet reikia dirbti prie įvaizdžio gerinimo.

FI: EMFAF – naudingas įrankis spręsti mažos apimties laivyno iššūkius ypač socialinius-ekonominius iššūkius, investuos pastangas ir fondo lėšas į viešą ir privačią partnerystę tyrimų srityje,

kartų atsinaujinimą. Akvakultūra – mažinti priklausomybę nuo importo, didinti vietinę (ES mastu) produkciją ir ženkliai, iš EMFAF finansuos tvarumo tyrimus, reikalingas konstruktyvus dialogas dėl akvakultūros įvaizdžio gerinimo.

RO: remis išmanią akvakultūrą, didins apimtis, dėl jūrinės akvakultūros – norėtų tokią plėtoti, taip pat ieško bendradarbiavimo galimybių regione. Mažos apimties žvejyba, mažos apimtys, bet vis tiek tai didžiausias darbdavys ir laivyno dalis, reikalingas veiklos įvairinimas.

BG: mažos apimties žvejyba – mano, kad ateitis ir perspektyvos atrodo nevisai aiškios, nepaisant mėlynosios ekonomikos, ir augimo iniciatyvų. Įrankių selektyvumas, su mažu neigiamu poveikiu, vietinės iniciatyvos, produktyvesnis išitraukimas į duomenų rinkimą, veiklos diversifikavimas, svarbus ir efektyvus reguliavimas. Efektyvus akvakultūros planavimas, pritaikytas prie poreikių, orientavimasis į pridėtinės vertės produktus, remis atsakingas investicijas.

EE: mažos apimties žvejyba – daug reikalavimų, mano, kad reikėtų mažinti biurokratiją; mano, kad šio segmento veikla neturėtų būti ribojama, nes apimtys mažos, įrankiai pasyvūs, tai reikėtų atkreipti dėmesį ir vertinant BŽP veikimą, tęs tvarumo pastangas. Akvakultūra – mažas sektorius, tačiau potencialią mato, ypač dėl jūrinės, aišku stabdo Baltijos jūros specifika, ketina plėtoti.

MT: mažos apimties laivai – absoliuti dauguma MT; tvarumo pastangos yra tęstinės, akcentavo padėti dėl vienodų veiksmų išteklių atžvilgiu su trečiosiomis šalimis, sektoriaus atsinaujinimas; tolimesnės investicijos; akvakultūra – taiko strateginį požiūrį.

SK: reikia atsižvelgti į specifiką; remia naujas gaires dėl tvarios akvakultūros, rengiasi investuoti į akvakultūros diversifikavimą.

NL: akvakultūra ir mažos apimties žvejyba – prioritetas klimatui neutrali ir gerinanti bioįvairovę. Dėl žvejybos kvotų mažinimo mažos apimties laivynui reikia padėti persiorientuoti, planuoja ir visišką žvejybos veiklos nutraukimą, mano, kad dugniniai tralai turi būti leidžiami. Akvakultūra – dar nepasiekė potencialo, EMFAF įrankis tvariam augimui, moksliniams tyrinėjimams ir geros praktikos tarp VN sklaidai.

LU: akvakultūra svarbi nuo „Ūkio iki stalo“ strategijos dalis, erdvinis planavimas – reikalingas įrankis, kuris gali sukelti LU iššūkių, būtina harmonizuoti ES vandens reguliavimą su „Ūkio iki stalo“ strategija.

LV: mažos apimties laivynas – istorinis sektorius, nori skatinti ir remti kaip modernią ir pelningą, tam, kad ateitų jaunimas, pasisako už proporcingas valdymo priemones šiam segmentui, nes tai ypač mažą įtaką ištekliams turinti žvejyba. Reikalavimai turi būti adekvatūs. Dėl veiklos diversifikavimo, mano, kad turi išlikti pagrindinė veikla, kuri galėtų būti derinama su turizmu. Mano, kad reikėtų šiame segmente remti mažas iniciatyvas ir tam būtų teikiamos vienkartinės išmokos. Akvakultūra – konkurencinga prieš importuotus produktus, reikia balanso žinoma dėl kokybės ir kainos. Norėtų sektorių modernizuoti, dominuoja vidaus vandenų ir uždarytų sistemų akvakultūra, sieks plėtoti organinę produkciją.

IT: mažos apimties laivynas – labai svarbus IT, vaidina pagrindinį vaidmenį vietinėje ekonomikoje, remis tvarios akvakultūros praktiką, jūrų erdvių planavime turi būti vietos plėtoti jūrinę akvakultūrą, suderinti su energetikos projektais, apsaugos zonomis ir etc.

EL: toliau skatins mažos apimties laivyno selektyvumą ir tvarumą, prioritetas – išlaikyti šią žvejybą gyvybingą; akvakultūra – svarbi ūkio šaka, tvari ekonomiškai ir iš aplinkosaugos pusės, mano reikia dėti pastangas tobulinti erdvinį planavimą.

LT: pagal pridedamą pasisakymą.

IE: norėtų, kad būtų išplėsta mažos apimties laivyno apibrėžtis, šiam segmentui siūlo preferencinį traktavimą ir prieigą prie vandenų bei išteklių. Toliau plėtos tvarumą, ieškos naujų būdų diversifikuoti

veiklą pvz. dalinamasis daugiavfunkcine infrastruktūra. Akvakultūra – tvarios maisto sistemos, kurti atsparią akvakultūrą, čia norėtų dalintis su VN patirtimi.

CY: mažos apimties laivai dominuoja, norėtų didinti vertę ir pajamas, numato ekosisteminius projektus (nuodingų rūšių išgaudymas). Selektyvūs įrankiai, diversifikavimas, vietinių iniciatyvų plėtojimas, alternatyvus įdarbinimas. Akvakultūra akcentuoja aukštus standartus, atsparumą, gyvūnų gerovę ir produkcijos įvairovę.

DK: mažos apimties žvejybos prioritetai – selektyvūs metodai ir tai rengiasi tęsti. Akvakultūra – atitikimas Jūrinių pagrindų direktyvai.

PL: mažos apimties žvejybą remia toliau, nori išlaikyti. Akvakultūra – tai yra adekvatus EU fondų naudojimas, ketina tam skirti daug dėmesio.

HU: prioritetas – tvarios akvakultūros plėtojimas, mano, kad tvenkinių akvakultūra produkcija nuvertinama, reikalinga gera komunikacija dėl akvakultūros produkcijos.

BE: mažos apimties žvejyba – stimuliuoti veiklos įvairovę, tęsti žvejybos veiklą; dėl ribotos prieigos prie erdvės ir vandens akvakultūros sektorius ypač mažas, tęsia tyrimus dėl recirkuliacinių sistemų, ieško būdų viešajai ir privačiai partnerystei. Mato perspektyvų dėl akvakultūros plėtojimo.

ESP: mažos apimties žvejyba prioritetas – kartų atsinaujinimas; išlaikyti segmentą, mažinti reguliacinę našą. Akvakultūra – mato iššūkių, siekai konkurencingos akvakultūros, didinti organinę produkciją, spręsti kylančias problemas dėl gyvūnų gerovės, atsparumo.

SE: mažos apimties žvejyba – reikalingos įdarbinimo alternatyvos, remia investicijas į įgūdžių tobulinimą. Diversifikavimas – perdirbimas, turizmas, HORECA sektorius, tam EMFAF bus svarbus įrankis. SE norėtų plėtoti akvakultūrą pagal EU strategijas, t. y. mažinti poveikį aplinkai, susitelkti ties kaimo vietovėmis, mano, kad turi potencialą, remia plėtojimą.

CZ: reikia dėti pastangas plėtoti akvakultūrą, remiantis ilgalaikėmis strategijoms tvariai akvakultūrai, remia COM parengtas gaires, siekia išlaikyti sektorių, skatina tyrimus ir inovacijas.

COM: mato, kad yra nemažai įsipareigojimų pagal VN pasisakymus; gėda būtų jei reikėtų gražinti EMFF pinigus, ten yra resursų padėti mažos apimties žvejybai, spręsti socialines ekonomines problemas. Dėl vienkartinį išmokų orientuojantis į rezultatą labai geras būdas, tai pat mažina administracinę našą. Mano, kad reikės ES mažinti mažos apimties žvejybos laivų skaičių, bet tai reikia daryti išmaniai, galbūt mažos apimties žvejyba ir akvakultūra galėtų koreliuoti, būti alternatyvi veikla, nes mėlynoji ekonomika yra įvairi. Mažos apimties žvejyba vietiniame kontekste yra labai stipri, reikia komunikuoti pridėtinę vertę, didinti visuomenės informavimą apie tvarumo pastangas. Reikia duomenų ir įvertinti šios žvejybos poveikį, tam reikia efektyvios kontrolės, supranta, kad VN gąsdina galimas reguliavimas, bet kontrolės stiprinimas yra neišvengiamas. Preferencinė prieiga prie resursų mažos apimties žvejybai – nežino kaip dar galima elgtis, be to kas numatyta BŽP. Nusiteikę rimtai dėl kampanijos dėl vartotojų informavimo dėl užaugintos žuvies. Numato ir paramą VN mastu.

6. Išvados:

Išklaudyta VN ir COM pateikta informacija. Atkreipti dėmesį į COM pastabas dėl mažos apimties žvejybos segmento ir Nacionalinio akvakultūros plėtros plano.

Kitas žuvininkystės generalinių direktorių ir atašė susitikimas vyks 2022 m. balandžio mėn. Prancūzijoje.

Žuvininkystės skyriaus vedėjas

Justas Poviliūnas

Žuvininkystės atašė

Ieva Žundienė

LT pasisakymas

Informal Meeting of Directors-General for Fisheries - 14 September 2021

“The future of aquaculture and small-scale fisheries in the EU”

Diskusiniai klausimai

- a) What measures should be taken to ensure future survival of European SSCF and to bring SSCF into balance with the productive capacity of the stocks on which they depend, noting that such a balance would depend on MSY-compliant policy implementation, economic and social sustainability, also from the perspective of the future Common Fisheries Policy?
- b) What accompanying measures should be adopted among others as regards supporting alternative employment possibilities for the SSCF fleets?
- c) What is your vision of the growth of EU aquaculture in the next decade, and how can the EU and its Member States contribute to this?
- d) How can implementation of actions recommended for Member States in the new aquaculture guidelines contribute to future sustainable development of European aquaculture?

Dear Ana, dear colleagues,

My name is Justas Poviliūnas, Head of Fisheries Division of Ministry of Agriculture Lithuania.

Taking this opportunity, I would like to thank you, dear Presidency, for organizing this event in the beautiful Slovenia. I hope that this also marks us returning to normal life.

Thank you for bringing to the discussion today these important and relevant issues.

Lithuania's small-scale Baltic Sea coastal fleet is modest in size, but it is more than just a commercial activity – it represents our historic identity, traditions, distinct marine culture and is a vital part of our coastal community.

Our small-scale coastal fleet consists of over 100 vessels, a number that has stayed largely stable since 2016. Coastal fishers employ 100-150 people in about 50 companies. Although the ban on cod and the steadily declining quotas for other commercial fish species in the Baltic Sea have drastically affected Lithuania's Baltic Sea small-scale coastal fleet, this segment remains generally profitable. The main reason is that the investments needed are relatively small; also, this segment has demonstrated the ability to adapt to changing fishing conditions. Lithuania seeks to maintain our small-scale fleet in its current capacity. Since, the intensity of their fishing activity and pressure on the resources is mostly low.

We are looking for long-term solutions that benefit fishermen and keep this traditional fleet modern, more efficient, and safe. We consider that first successful attempts already had been made. Recently coastal fishing fleet switched to more selective fishing gears, such as fixed traps. In this way, unwanted by-catches of sensitive species had been reduced significantly.

We are planning to continue strengthen sustainability efforts, promote and encourage selective gears and methods, added value and product quality using European Fisheries Fund support.

The key element of future livelihood of this sector is selectivity and fisheries activities, that are based on careful consideration of natural ecosystem cycles.

Regretfully, due to our coast specificity recreational fisheries is not a major alternative employment possibility for our coastal fishermen. However, coastal fleet contributes reducing impact of the round goby, an alien species posing real threat to the Baltic Sea coastal ecosystem. If unregulated round goby could displace the already depleted herring and other stocks from the coast. This invasive is currently successfully targeted by fishers who have found markets for it. It is an excellent example of how an environmental challenge could be turned into benefit for fishers, ecosystem, and help small sale fleet to survive and prosper. Small-scale fleet also register and monitor grey seals and sea birds. In our view, other alternatives could be developed firstly in relation to the Data collection program. We have limited data on the non-quota species in the Baltic Sea, coastal fishermen could fill in these gaps, especially on those species that they actively fish. Financial incentive from the Data collection program to the coastal fleet could help us improve the knowledge on the state of the marine environment.

Aquaculture has a growing role to play in the European food system contributing to the decarbonization of the economy. The sector can offer high-quality protein, healthy food with a low climate and environmental footprint.

The diversification of production with focus on the species of higher value and lower trophic level, adding more value, further development of recirculation systems, innovations and environmental services, promotion of the consumption, animal health should be our main direction for the aquaculture to advance in the next decade.

Our target is to increase aquaculture production by 75 % by the year of 2030. It is in the growing recirculation systems production where we expect the breakthrough. Currently pond aquaculture is still dominating in Lithuania with 10 500 hectares of waters half of which is engaged in organic production.

In this regard, we welcome the new aquaculture guidelines for sustainable European aquaculture and anticipate that implementation of the recommended actions not only enhance the capacity and variety of Lithuania's aquaculture production but also contributes to the solving major challenges that this sector faces.

Firstly, the reputation and the perception of the farmed fish by consumers. There is still quite common belief that the quality of the farmed fish is lower than of wild. There is a vital necessity to change the opinion and to improve the knowledge about fish breeding and the quality of farmed fish. Secondly tackling cormorants and other predator birds. The protection of the birds makes the fish farming challenging and creates confrontation between the environment and aquaculture. Lastly, the increased level of diseases caused by several factors, including climate change requires the timely reaction and solutions.

Thank you, dear Ana, dear colleagues.